

MATEMATIKA A BME-N 1990 UTÁN

A 90-es évek elején bekövetkezett gyökeres átalakulások az egyetemeket sem hagyták érintetlenül. Ez időben még a Budapesti Műszaki Egyetemen minden karnak önálló matematika tanszéke volt ezek igen, igen laza kapcsolatban álltak egymással. Saját maguk által írt jegyzeteket, könyveket használtak, még külön könyvtárak is volt. Egyik legjelentősebb közülük a Villamosmérnöki Kar Matematika Tanszéke, amely nemcsak a legtöbb kiváló matematikust (kutatót, pedagógust) foglalkoztatott, de igen jó és szoros kapcsolatot alakított ki a kar mérnök tanszékeivel is. Ami a többi matematika tanszék nagy részét illeti, azok utánpótlás gondokkal küzdöttek, ismert matematikusaink nem nagyon igyekeztek a 70-es és 80-as években BME-re. A 70-es években döntő szerepet vitt *Prékopa András* akadémikus aki először a Villamosmérnöki Kar Matematika Tanszékének, majd a Gépészmérnöki Kar Matematika Tanszékének volt professzora. Sajnos 1981-ben az ELTE TTK-n frissen megalakított Operációkutatási Tanszékre távozott.

Fontos megemlíteni a Gépészmérnöki Karon belül 1973-ban *Farkas Miklós* vezetésével megindított sikeres mérnök-matematikus képzést. Összesen 20 évfolyam végzett.

Az évek során fokozódó együttműködési igényt a Matematikai Tanszékcsoporthoz hivatott kielégíteni, amelyet hosszú időn keresztül *Béda Gyula* a Gépészmérnöki Kar Mechanika Tanszékének professzora vezetett. A matematikus közösség hálával tartozik odaadó munkájáért.

A 90-es évek elején egyre sürgetőbbé vált a matematika tanszékek még szorosabb együttműködése. Ennek megteremtését több feladat is indokolta:

- (1) közös számítógép infrastruktúra létrehozása és az informatika oktatása,
- (2) egységesebb oktatási formák megteremtése a mérnök karokon és ezzel együtt a karok közötti átjárhatóság biztosítása,
- (3) matematikus képzés megindítása,
- (4) PhD képzés bevezetése és a habilitációs jog megszerzése.

Eközben változás indult meg a Társadalom és Természettudományi Karon, amely magába foglalta a fizika, gazdaságtudományi, filozófiai tanszékeket. Csak a fizika tanszékekről ejtünk néhány szót. A fizika oktatás az egyetemünkön jelentős múltra tekint vissza. A tanszékek a már említett Társadalom és Természettudományi Karon Intézet formájában egyesültek. 1990 után több kiváló fizikus jött a BME-re a javarészt a fogyókúrára fogott akadémiai intézetekből. Ezzel lehetővé vált egy igen magas színvonalú mérnök-fizikus képzés megindítása.

1992-ben megkaptuk a doktorandusz-képzés jogát és a habilitálás jogát. Az első években a PhD hallgatóink elsősorban az ELTE-ről jöttek. Ugyanebben az évben kezdte meg munkáját a közös számítógép laboratóriumunk, amely kialakításához sok segítséget adott *Recski András* professzor (Villamosmérnöki Kar Matematika Tanszék).

Az Egyetemi Tanács határozatával 1996. január 22-én megalakult a **Matematika Intézet** amelynek első igazgatója *Schmidt E. Tamás* volt. Az Intézet négy mérnök kar matematika tanszékeinek oktatóiból, valamint a Villamosmérnöki és Informatikai Kar Matematika Tanszékének személyi állományának kb. feléből jött létre (a másik fele alkotja a VIK Számítástudományi és Információelméleti Tanszékét). Örvendetes, hogy folyamatosan emelkedett az Intézet tudományos színvonala, kiváló kollégák mellett négy akadémikus is jött hozzánk *Csiszár Imre*, *Fritz József*, *Szász Domokos*, *Rónyai Lajos*. Az Intézet igazgatója 1999 és 2003 között Szász Domokos volt.

1997-ben megindult a matematikus képzés. Az előkészítő munkában igen jelentős munkát végzett *Györfi László* professzor (VIK).

1998-ban megalakult az új Természettudományi Kar, 3 intézettel. Létrejöttében döntő szerepet volt *Csom Gyulának* az akkori Társadalom és Természettudományi Kar dékánjának. A Matematika Intézet öt tanszékkel kezdte meg működését: Algebra Tanszék, (tanszékvezető: *Schmidt Tamás*), Analízis Tanszék, (tanszékvezető: *Petz Dénes*), Geometria Tanszék, (tanszékvezető: *Molnár Emil*), Differenciál egyenletek Tanszék, (tanszékvezető: *Szántai Tamás*) és Sztochasztika Tanszék, (tanszékvezető: *Székely Gábor*).

A BME Matematika Intézete a hazai egyetemek egyik kiemelkedő matematikai centrumává nőtte ki magát, amely különösen jelentős erőt képvisel számos alkalmazási területen. A matematikus szak felvételi pontszáma tartósan nagyon magas. Jelentős számú PhD hallgatót képez az Intézet. Ezzel párhuzamosan az Intézet ellátja fő feladatát a több ezer mérnökhallgató oktatását is.

Schmidt Tamás
a Matematika Intézet igazgatója, 1996-1999